

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาในการศึกษา

เนื่องจากองค์การทอผ้า เป็นรัฐวิสาหกิจในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม การดำเนินกิจการต่าง ๆ อยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการองค์การทอผ้า ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการองค์การทอผ้า เพื่อให้้องค์การสามารถดำเนินกิจการไปด้วยดีและไม่เป็นภาระต่อรัฐบาลที่จะต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องในการบริหารงาน ตลอดจนการรับภาระเพื่อจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการขาดทุน สิ่งต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนให้้องค์การทอผ้า ปฏิบัติ มีการวางแผนการปฏิบัติงาน วางแผนทางการเงิน และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ เพื่อรายงานผลให้เจ้าสังกัดหรือรัฐบาลพิจารณาสั่งการต่อไป

ตามแนวนโยบายของรัฐต่อองค์การรัฐวิสาหกิจ ตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524 มีความตอนหนึ่งว่า

"รัฐบาลจะดำเนินงานปรับปรุงรัฐวิสาหกิจให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนรัฐวิสาหกิจบางประเภทที่หมดความจำเป็นจะดำเนินการปรับปรุงแปรสภาพหรือจำหน่ายตามควรแก่กรณีต่อไป"¹

องค์การทอผ้า เป็นรัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตบุกรบัสยประกอบซึ่งรัฐบาลไม่มีนโยบายสนับสนุน เพราะไม่ใช่ยุทธบัสยที่จำเป็น โดยรัฐบาลมีนโยบายที่จะสำรองยุทธบัสยประกอบเหล่านี้ไว้ใช้ในราชการของกองทัพจากโรงงานเอกชนหรือบริษัทมหาชนต่อไป และยกเลิกหรือจำหน่ายจ่ายโอนกิจการนั้นเสีย²

¹ "ทางแก้ปัญหารัฐวิสาหกิจ : เลิกผลาญเงินประชาชน." สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 8, (17 สิงหาคม 2523), 5.

² คณะทำงานสำรวจและวิเคราะห์้องค์การรัฐวิสาหกิจในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม. รายงานผลการสำรวจและวิเคราะห์้องค์การทอผ้า พ.ศ. 2522, หน้า 5.

ดังนั้นในกรณีที่รัฐวิสาหกิจใดดำเนินงานไม่ได้ผลเท่าที่ควรหรือขาดทุนต่อเนื่องกัน หากไม่เกี่ยวกับความล้มบเรียบร้อยหรือการตรึงราคา การป้องกันการผลิต หรือเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแล้ว รัฐบาลจะดำเนินการแปรสภาพ บุกเล็กหรือจำหน่ายให้เอกชนไปดำเนินการโดยเร็ว แต่กิจการบางประเภทถึงจะแข่งขันกับเอกชน รัฐบาลก็จะรักษาไว้เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงินและตลาด

รัฐวิสาหกิจที่จะคงอยู่ต่อไปจำเป็นจะต้องปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล องค์การทอผ้าซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีธุรกิจเอกชนดำเนินการอยู่แล้ว หากจะดำเนินการต่อไปก็ต้องปรับปรุงนโยบายในการดำเนินงาน และปรับปรุงประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ทั้งในด้านการจัดการ ด้านการผลิตและการจำหน่าย ตลอดจนต้องแก้ปัญหาทางการเงินด้วยการช่วยตนเองให้มากที่สุด เนื่องจากองค์การทอผ้าไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพิ่มเติมเลยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 เป็นต้นมา

จากนโยบายของรัฐบาลจะกำหนดแนวทางและมาตรการแก้ไขโดยกำหนดให้มีการศึกษาวิเคราะห์หักฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้ควบคุมรัฐวิสาหกิจ หากเห็นว่า เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานก็จะหาทางแก้ไข ปรับปรุง เพื่ออำนวยความสะดวกให้รัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัวยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้ขาดการควบคุมของรัฐ ดังนั้นจึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจและวิเคราะห์องค์การรัฐวิสาหกิจในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การรัฐวิสาหกิจในความควบคุมของกระทรวงกลาโหมให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกาลสมัยยิ่งขึ้น โดยเฉพาะองค์การรัฐวิสาหกิจที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานหรืออยู่ในสถานการณ์ขาดทุน ตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 66/2520 ลงวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2520 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจและวิเคราะห์องค์การรัฐวิสาหกิจในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

ในการดำเนินงานขององค์การทอผ้า ปรากฏว่าประสบกับปัญหาหลายประการ และปัญหาประการหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการสำรวจและวิเคราะห์องค์การรัฐวิสาหกิจในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม ได้รายงานไว้เกี่ยวกับการคิดต้นทุนการผลิต คือ วิธีการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปในปัจจุบันลำย่ำ เพราะการคิดต้นทุนตอน (Process Cost) ซึ่งใช้ระบบต้นทุนจริง (Actual Cost) จะต้องเก็บรวบรวม

ข้อมูลต้นทุนตามที่เกิดขึ้นจริงแล้วนำมาคำนวณตามเทคนิคของบัญชีต้นทุนเพื่อหาต้นทุนที่เกิดขึ้น ภาวไร้ย ต้นทุนจริงทำให้การสัดท่วรยงวนต้นทุนล่าช้า และทำให้การใ้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นเพื่อการควบคุม และการวางแผนไม่เป็นผลดีเท่าที่ควร เพื่อให้ข้อมูลจากรายงานต้นทุนการผลิตเกิดประโยชน์ในด้านการ วัดผลการปฏิบัติงานผลิตของแต่ละงวดเวลา สามารถที่จะกำหนดราคาขายของสินค้าที่ทำสำเร็จ และควบคุมต้นทุนโดยชี้ให้เห็นข้อบกพร่องและสิ่งใ้ควรแก้ไข ตลอดจนสามารถใ้ข้อมูลในการตัดสินใจ ในปัญหาการผลิตต่าง ๆ คณะทำงานวิเคราะห์ห้จึง เลื่อนแนวความคิดในการปรับปรุงวิธีการคิดต้นทุน ขององค์การทอผ้า โดยการเลือกใ้ต้นทุนโดยประมาณ (Estimated Cost) หรือต้นทุนมาตรฐาน (Standard Cost)

ปัญหาอื่น ๆ ที่องค์การทอผ้ากำลังประสบอยู่คือ เครื่องจักรเก่าและล้าสมัย ทำให้ต้นทุน การผลิตสูง เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ เพื่อแก้ไขใ้ใน เรื่องเครื่องจักรองค์การทอผ้ามีการลงทุนใ้ เครื่องจักรเป็นโครงการเฉพาะกิจเพื่อปรับปรุงเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต ได้แก่ การสัดซื้อ และติดตั้งเครื่องปั่นด้ายฝ้ายของโรงงานกรุงเทพ ราคาประมาณ 65 ล้านบาท เพื่อผลิตเส้นด้าย ป้อนใ้โรงงานกรุงเทพ และโรงงานพิษณุโลก และส่วนใ้ที่เหลือใ้จะสัดขายใ้ในท้องตลาด ซึ่ง เดิมเครื่องจักรปั่นด้ายของโรงงานกรุงเทพ มีแกนปั่นด้ายจำนวน 10,236 แกน แต่เมื่อเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรใหม่ใ้จำนวน 6,912 แกน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ขัดใ้ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องนโยบายอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2521 ข้อ 1.2 ที่ว่า จะไม่อนุญาตใ้ตั้งหรือขยายโรงงานสิ่งทอประเภทปั่นด้าย เพราะเป็นการเพิ่มจำนวนแกนปั่นด้ายเกิน จากเดิม การสัดซื้อเครื่องปั่นด้ายฝ้ายนี้ก็เพื่อลดปัญหาการสัดหาวัตถุดิบและการจำหน่ายผลผลิตซึ่งอาจ จะมีต้นทุนสูงกว่าเอกชน นอกจากนี้่องค์การทอผ้าจะต้องมีการพิจารณาว่าควรใ้ระบบบัญชีต้นทุน ไ้ใ้ใ้จะเหมาะสม

ดังนั้นเพื่อให้ระบบงานใ้ในด้านต่าง ๆ ขององค์การทอผ้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดย เฉพาะด้านระบบบัญชีต้นทุน จึงเห็นควรใ้ใ้การศึกษาและสำรวจข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อวางแผนระบบบัญชี ต้นทุนใหม่ที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางใ้ในการปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารสามารถใ้ประโยชน์จากระบบต้นทุน ใหม่ใ้ใ้ในการวางแผน ควบคุม วิเคราะห์ และตัดสินใจใ้ในปัญหาการผลิตต่าง ๆ ได้ทันต่อเหตุการณ์

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้คือ การศึกษาระบบบัญชีต้นทุนของ องค์การทอผ้า เพื่อที่จะหาระบบบัญชีที่เหมาะสม เพราะบัญชีต้นทุนนั้นถือว่าเป็นเครื่องมือของฝ่าย บริหารในการช่วยการควบคุมและการวางแผน เนื่องจากให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในด้านการ วางแผน การควบคุม และการประเมินผล สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. ช่วยในด้านการวางแผนและจัดทำงบประมาณ
2. ช่วยฝ่ายบริหารในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาที่ต้องตัดสินใจ เลือกดำเนิน งานต่าง ๆ
3. ช่วยเป็นแนวทางในการควบคุมและปรับปรุงต้นทุนให้ลดลง
4. ช่วยในการติดตามค่าคงเหลือและช่วยในการกำหนดราคาขายรวมทั้งควบคุม วัสดุต่าง ๆ ด้วย
5. ช่วยในการพิจารณาต้นทุนและกำไรสำหรับงวด เวลาบัญชีแต่ละงวด

วิธีการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระบบบัญชีต้นทุนขององค์การทอผ้านั้น มีขั้นตอนใน การศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ปัญหา สภาพการดำเนินงานโดยทั่วไป และระบบบัญชีต้นทุนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะค้นคว้าได้จาก
 - 1.1 หลักฐานเกี่ยวกับองค์การทอผ้า ซึ่งใช้เป็นเอกสารอ้างอิง เช่น หนังสือ รายงาน เอกสาร และตัวเลขต่าง ๆ เป็นต้น ได้จากสำนักอำนวยการ โรงงานกรุงเทพฯ และ โรงงานพิษณุโลก องค์การทอผ้า
 - 1.2 การสัมภาษณ์สอบถามจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานใน องค์การทอผ้าตั้งแต่ระดับผู้บริหารลงมาจนถึงผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ
2. การเสนอแนะระบบบัญชีต้นทุนใหม่ที่เหมาะสม ค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่

2.1 หนังสือต่าง ๆ ในศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย ห้องสมุดบัลลิสต์วิทยาลัย ห้องสมุดคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัย ตลอดจนหนังสือและวารสารอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการ ระบบการบัญชี และการบัญชีต้นทุน

2.2 การสอบถามผู้มีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านบัญชีต้นทุน

2.3 อื่น ๆ เช่น เอกสาร สิ่งตีพิมพ์จากต่างประเทศบางฉบับ เกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน

3. จากข้อมูลที่ศึกษาข้างต้นนำมาสรุปประมวลผล

ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะทำการศึกษาระบบบัญชีต้นทุนขององค์การทอผ้า โดยกล่าวถึงประวัติความเป็นมา สภาพโดยทั่วไปขององค์การ การติดตั้ง อำนาจหน้าที่ขององค์การ คณะกรรมการขององค์การ และผู้อำนวยการ การจัดการองค์การ การบริหารงาน กรรมวิธีการผลิตทั้งของโรงงานกรุงเทพฯ และโรงงานพิษณุโลก สำหรับแบบฟอร์มและวิธีการเก็บข้อมูลและบันทึกต้นทุน จะใช้อ้างอิงโดยอาศัยเอกสารของโรงงานกรุงเทพฯ เป็นหลัก และเอกสารของโรงงานพิษณุโลกเป็นส่วนประกอบ ซึ่งจะใช้วิธีการศึกษาจากคำสั่ง ระเบียบและข้อบังคับ การสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดูการปฏิบัติในเรื่องการรับส่งเอกสารและรายงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเดินของเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่เข้าสู่แผนกบัญชีต้นทุนเพื่อการคำนวณราคาต้นทุน และแผนกบัญชีเพื่อลงบันทึกรายการบัญชี ตลอดจนดูว่าแบบฟอร์มและเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเหล่านี้เหมาะสมแล้วหรือไม่ พิจารณาหาข้อบกพร่องของระบบบัญชีต้นทุนปัจจุบัน และพิจารณาหาแนวทางวางระบบบัญชีต้นทุนใหม่ให้เหมาะสมโดยจะพยายามส่งวนส่วนที่ดีของระบบเดิมไว้ และปรับปรุงแก้ไขส่วนที่เป็นข้อบกพร่องเพื่อใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีและเป็นประโยชน์มากที่สุดแก่องค์การทอผ้า โดยเฉพาะในการวางระบบบัญชีต้นทุนใหม่จะคำนึงถึงการติดตั้ง เครื่องจักรปั้นด้ายใหม่ที่โรงงานกรุงเทพฯ เพื่อให้สามารถกำหนดรูปแบบของระบบบัญชีที่เหมาะสม และสามารถควบคุมการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประสิทธิผลขององค์การทอผ้า เป็นหลักสำคัญ จึงขอเสนอผลของการศึกษาในรูปเอกสารวิชาการฉบับนี้

ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษา

จากการศึกษาและสำรวจระบบบัญชีต้นทุนขององค์การทอผ้า เพื่อเสนอแนะระบบบัญชีต้นทุนใหม่ที่เหมาะสมนั้น คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. องค์การทอผ้าสามารถนำระบบบัญชีต้นทุนที่เสนอแนะนำไปใช้ในการควบคุมต้นทุนการผลิต และควบคุมการปฏิบัติงานภายในได้
2. การเสนอแนะรายงานต้นทุนการผลิตเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานของฝ่ายผลิตนั้นจะทำให้ฝ่ายบริหารได้รับข้อมูลต้นทุนการผลิตของแต่ละผลิตภัณฑ์อย่างถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน ควบคุม วิเคราะห์ ตัดสินใจ เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
3. ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีต้นทุนและฝ่ายผลิตมีหลักปฏิบัติที่ยึดถือได้
4. การใช้ระบบบัญชีต้นทุนใหม่จะช่วยให้การจัดทำงบประมาณปฏิบัติการผลิต (Operating Budget) เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการผลิตประจำปี
5. ผู้ที่สนใจจะสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชีของกิจการทอผ้าได้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย